

3. JO'S

RADIOREVOLUTIE

Een periode van vernieuwing en lef:
hoe Jo radio maken op zijn kop zette
en nieuwe mogelijkheden opzocht.

De carrière van Jo in de mediawereld startte met een Dj-wedstrijd, georganiseerd door BRT Radio 1 in 1969, waar Jo aan deelnam. Eigenlijk had zijn zus Christine hem ingeschreven. Het was de Brusselaar Jan Schoukens die als muziekproducer op Radio 1 op zoek was naar jonge presentatoren in het nieuwe radiolandschap eind jaren '60. Hij lanceerde in 1968 een wedstrijd 'Dj '69' met als eerste ronde een stemtest in de radiostudio. Tientallen kandidaten kwamen erop af en er werden er uiteindelijk drie geselecteerd onder wie Jo. Deze drie mochten een radio-proefprogramma maken en uiteindelijk werd Jo de winnaar. Hij ging aan de slag met een kort pop-kwartiertje op zaterdagavond op Radio 1. Belangrijker was dat hij hierdoor opgenomen werd in de Popsectie van producer Jan Schoukens, een team jonge radiofans en zo de kans kreeg om mee te werken aan andere programma's die deze Popsectie toen produceerde op Radio 1, met nieuwe jonge presentatoren zoals Mike Verdrengh, Daniël Tieleman en Eric Dillens. In deze bruisende smeltkroes leerde Jo het radiovak door mee te werken in de studio bij de collega's: de nieuwe singles beluisteren, de muziekers doornemen (Engelse en Amerikaanse vakbladen), een gevarieerd radioprogramma samenstellen, jingles monteren. Hij nam ook interviews af met de zware draagbare Nagra-bandopnemer. Dat laatste deed niemand graag, maar Jo wel. Zo kon hij overal mee naar toe, bijvoorbeeld naar het Jazz-Bilzen-festival en shows in Vorst Nationaal. Hij interviewde onder andere Bjorn Ulvaeus (Abba), Tina Turner en James Brown. Door zijn opleiding als germanist was Jo de ideale interviewer voor de vele Engelse en Amerikaanse artiesten op bezoek in Vlaanderen. Later vertaalde Jo de 10-delige BBC-Beatles-story die door Mike Verdrengh werd ingelezen en daarna uitgezonden op BRT 1.

J. Vincent Edwards (1947)

Eind
1969 leerde
Jo via Mike
Verdrengh

de Engelse zanger J.
Vincent Edwards
kennen, die bij Mike
in het populaire TV-

programma Binnen & Buiten op zondagnamiddag zijn nieuwe single 'Thanks' kwam promoten. J. Vincent, in Vlaanderen begeleid door de ervaren uitgever Hans Kusters uit Kobbegem, nodigde de hele ploeg uit op de musical Hair in het Shaftesbury Theatre in Londen waar J. Vincent in meespeelde. Jo, Jan Schoukens, Mike Verdrengh en Ward Bogaert gingen naar Londen en in de finale van Hair (Let the sunshine in...) danste Jo mee op het podium naast danseres-zangeres Marsha Hunt.

J. Vincent Edwards, ook wel Vincent Edwards, is een Britse zanger, songwriter en producer. Als solozanger had hij in 1969 een grote hit met het nummer 'Thanks (to the Lord for a girl like Emily Jane)'. Het nummer stond vijf weken op nummer 1 in de Vlaamse hitparade. In de daaropvolgende jaren haalden nog een aantal singles van hem de hitparade: 'Who are my friends' en 'Long live love' in 1970, '(Sha La La La La) Shangri-La' (1972) en 'Love hit me' (1976). J. Vincent Edwards vond Vlaanderen zo 'warm' dat hij in Gent een café begon, Vincent's pub. Hij kwam daarvoor ieder weekend over van Londen. Maar dat liep niet zo denderend en Vincent verhuisde naar Ulm, Duitsland, waar zijn vrouw Ushi vandaan kwam.

Producer Jan Schoukens werkte in 1969 mee aan de European Popjury. De BBC en de Zweedse SRT waren de drijvende krachten achter dit experiment. Het programma werd simultaan uitgezonden in het Verenigd Koninkrijk, België (via BRT), Duitsland, Frankrijk, Italië, Zweden, Noorwegen en Finland. De bedoeling was om een pan-Europese smaakmeting te doen van populaire muziek – een soort alternatieve Eurovisie, maar met bestaande popnummers.

Elk land had een eigen jury van 200 personen, wat het totaal op 1.600 bracht. De presentatie was in handen van David Gell (BBC), met Jan Schoukens als Belgische commentator.

Het was een vroege poging tot internationale muziekbeoordeling buiten het officiële Eurovision Song Contest om. In plaats van nationale inzendingen, draaide het om populaire nummers uit verschillende landen, beoordeeld door een breed publiek. Het programma weerspiegelde de opkomende Europese popcultuur en de wens om muziek grensoverschrijdend te vieren.

Jan Schoukens organiseerde in het kader van deze European Popjury zelf grote popconcerten zoals in 1969 op de luchthaven van Koksijde, waar op één avond vijf topgroepen optraden, waaronder The Wallace Collection en de Britse Small Faces, op vijf verschillende podia voor meer dan 10.000 enthousiaste bezoekers.

Het was het eerste grote popconcert dat de BRT zelf organiseerde. Jo zat mee in de organisatie en was onder meer verantwoordelijk voor de Belgische top-popgroep van dat moment, De Wallace Collection, die met hun hit 'Daydream' op één stonden in de BRT-Top 30. Hij gaat met een vliegtuig van het leger de groep ophalen in Zuid-Frankrijk.

De Wallace Collection (1968)

Jan Schoukens (1941)

Jan Schoukens behoort tot

die generatie radiomakers die de BRT van binnenuit hebben helpen transformeren op een moment dat de Vlaamse mediawereld in volle overgang was. Toen hij in de jaren zestig bij de openbare omroep begon, bevond de BRT zich nog in een sterk opvoedende traditie: radio moest informeren, verheffen en normeren. Popmuziek en jeugdcultuur werden met argwaan bekeken, als vluchtige fenomenen die niet pasten binnen de culturele opdracht van een publieke instelling. Het is precies in die context dat Schoukens een vernieuwende rol speelde. Niet door te rebelleren of de bestaande structuren te willen omverwerpen, maar door ze subtiel te verbreden en te moderniseren.

Zijn vroege programma's, zoals *De Zesde Dag* en *Het Soldatenhalfuurtje*, toonden al zijn gevoel voor ritme, vormgeving en publieksgerichtheid. Maar het is vooral in zijn werk rond chanson, pop en rock dat zijn betekenis zichtbaar wordt. Met programma's als *De Charme van het Chanson* introduceerde hij internationale artiesten als Léo Ferré, Serge Gainsbourg en Juliette Gréco bij een breed Vlaams publiek. Hij behandelde muziek niet als louter amusement, maar als cultuurproduct dat context, uitleg en journalistieke omkadering verdiende. Daarmee droeg hij bij tot de normalisering van populaire muziek binnen de BRT, op een moment dat die nog vaak als te licht of te commercieel werd beschouwd.

Samen met figuren als Mike Verdrengh, Erik Dillens, Daniël Thielemans, Jo met de Banjo en ook de Nederlanders Krijn (Bob) Toppinga en Felix Meulders bouwde Schoukens mee aan de popsectie van de BRT, een redactionele kern die de basis zou vormen

voor de latere professionalisering van muziekjournalistiek in Vlaanderen. Hij hielp een generatie radiomakers opleiden die popmuziek niet alleen programmeerden, maar ook duiden, analyseerden en in een internationale context plaatsten. Die aanpak legde de culturele fundamenteën voor wat later Studio Brussel zou worden: een zender die muziek niet alleen draait, maar ook betekenis geeft.

Naast zijn inhoudelijke rol speelde Schoukens ook een belangrijke institutionele en technologische rol. Hij was betrokken bij de eerste stereo-uitzendingen via de FM-zenders van BRT 3, richtte de verkeersredactie op en stond bekend om zijn aandacht voor klankkleur, montage en ritmiek. Zijn productiestijl was modern, strak en internationaal geïnspireerd, op een moment dat radio nog vaak live, lineair en weinig vormgegeven was. In de jaren zeventig en tachtig droeg hij bovendien bij aan de omslag naar horizontale programmering: vaste formats op vaste tijdstippen, afgestemd op het dagelijks leven van de luisteraar. Programma's als *Neem je tijd* en *Tot uw dienst* waren voorbeelden van die nieuwe logica, waarin herkenbaarheid, ritme en publieksgerichtheid centraal stonden.

Wat Schoukens onderscheidt van sommige van zijn bekendere collega's, is dat zijn invloed minder zichtbaar was aan de microfoon en meer voelbaar in de redactiestructuren, de programmatische keuzes en de evolutie van de omroepcultuur. Hij was een stille architect: iemand die formats ontwikkelde, redacties organiseerde, jong talent begeleidde en de BRT stap voor stap naar een modernere, professionelere en cultureel bredere radio leidde. Zijn werk vormde een schakel tussen de paternalistische BRT van de jaren vijftig en de dynamische, doelgroepgerichte VRT van de jaren negentig.

De erfenis van Jan Schoukens ligt dan ook niet in één iconisch programma, maar in een cultuurverschuiving. Hij hielp de Vlaamse radio jonger, internationaler en technisch

verfijnder maken. Hij verbreedde het muzikale referentiekader van de luisteraar en professionaliseerde de manier waarop muziek op de openbare omroep werd gepresenteerd. Zijn invloed leeft voort in de muziekprofilering van Studio Brussel, in de servicegerichte aanpak van Radio 1 en in de manier waarop muziekjournalistiek in Vlaanderen zich heeft ontwikkeld. Schoukens is een van die figuren die de Vlaamse media niet veranderde door luid te roepen, maar door consequent te bouwen – en precies daardoor is zijn impact zo duurzaam.

West Point

Op 1 januari 1970 begon Jo op Radio 2 Omroep West-Vlaanderen in Kortrijk. Hij nam onmiddellijk twee programma's over: op zondagmiddag van 14 tot 15u *West Point*, een moderne mix van hedendaagse pop, met veel aandacht voor de Belgische producties en van 15 tot 15u30 *De Vlaamse Top 10*. Op zaterdagmiddag van 17 tot 18u ook *West Point* met wat meer LP-werk. Jo nam het programma over van Jacques Verdonck die *West Point* vijf jaar lang had gepresenteerd maar na een tumultueuze periode bij de BRT (Radio Kortrijk) ontslag had genomen.

De nieuwe *West Point* scoorde onmiddellijk en Jo was er bijna voltijds mee bezig. De pittige presentatiestijl, het mooie Nederlands en de frisse muziekkeuze met veel aandacht voor eigen Belgische producties sloegen onmiddellijk aan en vooral de zondagmiddag met eerst een uurtje Engelstalige hits en dan de Vlaamse Top 10 werd door heel Vlaanderen beluisterd. Bovendien werden de zomermaanden benut om live aan zee uit te zenden met het programma *KustSideStory* (zie verder).